

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна

Умови передплати. З приставкою і пересилкою: на рік, 4 карб., за 1/2 року 2 карб., на 3 місяці, 1 карб., на 1 міс. 50 коп.
За кордон: на рік, 9 карб., на пів року 4 карб., 50 коп.

За зміну адреси 30 коп.

Передплату приймають:
1) у Київі, в конторі редакції "Громадської Думки" (Михайлівська ул., ч. 10) щодня з 10 до 5 годин дня, 2) в книгарні журналу "Кіевська Старина" (Безаківська ул., ч. 14).

Передплата можна тільки з 1-го дня кожного місяця

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

— Рік перший. —

Од редакції: Читаючи написану газету, треба вимовляти
є — як є, и — як є.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу.
Редакція може використовувати і змінювати статті; більші статті, до друку надішвиди, переворюються в редакції 3 місяці і висиллються авторам іх компотом, а дрібні замітки їх дописки одразу використовуються.

Умови друкування новостей: За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту за перший раз 20 коп. за другий 10 к.

Хто шукає заробітку, платить за новості в 3 рядки 10 коп. за раз.

Телефон № 1458.

Громадська Думка

щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в

Київі з 1-го січня (января) року 1906.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й посушах землях; звістки про всіх світові події, цікаві нашим людям; поезії та оповідання, наукові фельетони і т. д.

В ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ досі згадували писати: проф. Антонович В., Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковський В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Вол., Волох С., Вороний М., Ганайзер Е., Грінченко М. (Загір'я), Грігоренко Гр., Грушевський Ол., Дмитров М., Дніпровський Чайка, Доманський В., Дорощенко В., Дорошенко Д., Ефремов С., Жебрунов Л., Житєвський П., Квасницький Є., Квітка К., Коваленко Гр., Колозовський В., Комаров М., Комарова Г., Конющенко А., пр.-доц. Корчак-Чепурковський А., Коцбапський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левицький М., Леонтович В., Липа Ів., Липківський С., Лисенко М., Лісовський Ол., Лозинський М., Лотоцький Ол., Маковей О., Маркофф Д., Матушевський Ф., Мирний П., Миронов В., Науменко В., Падалка Л., проф. Перети В., проф. Погодин А., Русова С., Русов О., Самійленко В. (Сивенький), Славинський М., Сластион О., Смугок П., Старицька Л. М. Субочинський Гр., Степаненко В., Тимченко Є., Туган-Барановський М., Чернівський М., Чичаленко Є., Шраг І., Ярошевський Б., Яновська Л. та інші.

Ціна газети **Громадська Думка** на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп., з пересилкою. За кордон на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп.

Громадська Думка виходить щодня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції **Громадської Думки** — у Київі, Михайлівська ул., ч. 10.

Редактор **Федір Матушевський**. Видавець **Володимир Леонтович**.

Передплачувати і купувати на роздріб ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ, окрім контори (Михайлівська, 10), можна ще по сих місцях:

У Київі 1) в книгарні "Кіевська Старина", Безаківська ул., ч. 14.

2) у видавництві контори "Наша Жизнь", Хрещатик, 52.

У Ніжині в книгарні п-ні Чекмар'євої,

У Львові (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

З 1-ГО ТРАВНЯ

упорядковано

приставку газети „ГРОМАДСЬКА ДУМКА“ НА ДАЧІ:

Боярка, Дарниця, Пуща-Водиця, Святошино, Китаїв і Мотовилівка. Числа **ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ** будуть приставлятись передплатникам на всі ці дачі

власними рознощиками.

Просимо передплатників, коли вони міняють адресу або поновлюють передплату, прислати друковану адресу або показувати номер бандеролі і поштову станцію, куди шлететься газета. Головна контора.

Шеє з репертуару оркестра Р. Буллеріана для фортеп'яно на 2 руки:

Воячек Сирійська мелодія 40 коп.
Інтерміццо 50 коп.
Маленький вальс 50 коп.

набувати в головному депо музичних струментів та нот

Г. Н. ПНДРЖИШЕК,

у Київі, Хрещатик, № 58.

Г. ч. д. 46-122

Добре люді!

Поможе чим можете, або лайте яку-небудь роботу молодому чоловікові; добре пиші, знає конторське діло. Остався без жадин засобів до життя. Адреса в редакції: для Павла С.

Продається в самому центрі г. Радомисля біля р. Тетереву, садиба коло 1000 кв. саж. годиться для фабрики, заводу. Розпитатись можна у Київі по Троєхвітільській вул. № 14, друкарня Т-ва Н. А. Гирича.

Київ, 8-го червня, 1906 року.

Ні слова. По всьому світу відомо вже, правда, як у Россії судять тепер військовим судом людей. Поліція на слідстві мордує арештованих тяжкими муками, а вони катівських мук нестерпні, говорять усе, що скоче поліція, і на себе, і на інших, —тоді за те людей вішають і розстрілюють.

Недавно генерал Павлов од військового міністра давав Державній Думі відповідь на те, через що карають людей смертною карою. Через те, —каже,— що військові суди до тієї кари присуджують. Доводити ж присуд до діла залежить цілком

од генерал-губернатора і коли б міністр вимагав од генерал-губернатора, щоб той не затверджував присуду, то се була б незаконна річ, бо се значить — ламати права генерал-губернаторські.

Виходило так, що уряд (правительство) попараював самодержців, та й не може тепер уже з його зробити, бо вони самодержавні. Ламати їх самодержавство не можна — це було б проти закону.

А через те, чоловіче, чи ти винен, чи ти не винен — іди на катівську муку, а тоді на шибницю чи під рушницю. Це буде по закону. Генерал-губернаторське право буде ціле, а що твое життя цілім не буде, то се дурниця.

І не дурно Дума привітала генерала Павлова словами: "кат! душогуб!"

Ta сього мало. У відповіді генерала Павлова немає а ні крихти правди. Прочитайте секретний циркуляр військового міністра генерал-губернатором, що надруковано в газеті "Двадцятий Вікъ", а потім і по інших газетах.

Од генерал-губернатора і коли б міністр вимагав од генерал-губернатора, щоб той не затверджував присуду, то се була б незаконна річ, бо се значить — ламати права генерал-губернаторські.

Виходило так, що уряд (правительство) попараював самодержців, та й не може тепер уже з його зробити, бо вони самодержавні. Ламати їх самодержавство не можна — це було б проти закону.

Ми не знаємо, чи цьому правда, чи не помілиться та газета ("Свободне слово"), що подає про це звістку — така ся звістка дивна!

Ну, а що, коли цьому правда?

А що, коли й справді економія князя П. Н. Трубецького "Козаче", в Херсонщині, вигадали іншого, простішого способу.

Тим то в економії князя П. Н. Трубецького "Козаче", в Херсонщині, вигадали іншого, простішого способу.

Ми не знаємо, чи цьому правда, чи не помілиться та газета ("Свободне слово"), що подає про це звістку — така ся звістка дивна!

Ну, а що, коли цьому правда?

Що тоді казати про такі економії?

Чи не есть це хижаки гніза, де сидять кровожерні павуки, що сссуту силу з нашої землі, з нашого народу?

Чи не треба тоді спитатися: та доки ж се буде? Доки буде се здирство, се знищання, се нове кріпакство?

Так, се нове кріпакство. Бо в тій же звістці ми читаемо, що управи-

тель економії б'є людей по обличчу,

а коли повстана відповідає дерево, а перед намі

одкривається нове — щасливе життя...

шмагає їх нагаєм тоді, як йому схочеться.

І чи диво ж, що наші хлібороби будуть — не діждуться того дня, коли нарешті Дума все це скасує і народ-робітник стане вільним громадянином на вільній на свої землі?

Він мусить, він повинен прийти, цей святій день!

Бо коли він не приде, — що зосталося робити народові, на якого надівають намордник, а він хоче зостатися людиною?

Сила борона. В такій величині і тій в народний складів по націям державоти, які, як Россія, кожна нація, кожний клас нації живе своїм окремим життям. І коли вища передові класи підпертають і циркюль собою культуру 20-го віку, то на самій низині народного розвитку не дуже відносно зачіті і таких людей, що своїми поглядами і звичками мало чим одріжнюються од дикунів першеної людської культури.

Ця ріжниця і мішаниця у культурі людності Россії дала ці часи теперішніх розрухів, дуже сумнівні сльозами, звеселяли себе музикою людських стогнаннів і думают, що вони крутістю можуть замазати комусь очі, застарати думати, що є що христианським, якщо вони відмінної якості.

Даремні сподівання!

Великий народний суд уже зриаває золотом гаптованою бюрократії всі її пишні шати, всі блескучі окраси і появляє її світові такою, якою вона є справді: нерозумно, безумно-жорстоко, безнадійно-брехливо.

І присуд, великий присуд усіх змучених народів Россії, всього культурного світу вже пишеться... донедавно.

Даремні сподівання!

Колись у старовину, за кріпакського панського права, як посыали пані дівчат рвать ягоди, дак примушували їх співати. Не на те співати, щоб заспівати панські вуха, а на те, щоб ягоди були цілі, бо вже звичайні як співати, то не істинні.

Поміж дівчать ходили доглядачі, і одна дівчина змовкала, ту юзарах звеселяли палицею, то вона, з радощів, знову бралася до співу. Таким способом оберегали панське добро, і було воно ціле.

Після того мужиків повинували на волю, а вже звичні, що відмінні, що заспівати на аули — села напали козаки. І от народ се звертається до послів Державної Думи з проханням "захистити нас, не дайте загинути маленькому народові, що заховався в рощинах гір, не дайте пронастити насміхній народів і на корів'я до відомівірра до неї".

В часописі "Одеескі Новости" відруковано ще один такий циркуляр одеського генерал-губернатора Карапанзова з приводом відомівірра до дружинників-оборонців, що воювали в салдатах в Білостоці, коли під "войни Христові" допомагали погромові.

І цьому голосові вірять всі... та й сам уряд жахається

нати тих виборів правильними Галецький і 30 послів з гурту трудящих; заяву, що вибори признано правильними, посли повіті гучними оплесками.

Голова знову каже, що не можна апін вітати оплесками, ані вигукувати догану постановам Думи, бо гадка усієї Державної Думи важіша гадка кожного окремого її члена.

Вибори барона Рооса признано правильними.

Міністр внутрішніх справ подав проекти законів про громади, що мають надільну землю і про акти (папери) на надільні землі.

Комісії передано 9 запитанів, між ними запитання про нові битви між вірменами й татарами на Кавказі. Земельний комісії передано заяву разом з проектом закону про землю, уложеного на основах листа 104-х послів.

8 іюня мають вибрати редакційну й бібліотечну комісію, 9 іюня — фінансову, 12 іюня — бюджетову (що веде всікі рахунки) і 13 іюня — комісію, яка має виконати обрахунок (роспись). Слідуюче засідання буде 8 іюня в 11 годин ранку; обговорюватимуть на ньому: проект закону про рівність усіх громадян відповіді міністра внутрішніх справ і справедливості на запитання Думи. Засідання скінчилось в 3-й четверті восьмій вечора.

ПЕТЕРБУРГ, 6 іюня. Міністр справедливості одержав в Вільні від прокурора судової палати таку телеграму (її послано 4-го іюня): «Сьогодні гродненський прокурор особисто повідомив, що виклакані 1-го іюня в Білосток салдати, увечері синили по-гром, але ж революціонери увесь час й другого й 3-го іюня стріляли в них з вікон і горіць. В больниці прокурор знайшов 4-х убитих і семеро ранених; доктор казав йому, що воїни йшли в православному хрестному ході. Їх ранено бомбами й кулями».

3-го іюня революціонери стріляли з двох будинків в поліцейські правління; далі ті будинки попідпалювали й коли приїхали пожарні — стріляли і в них; у будинках під час пожежі візялися патрони. Заводівщи будинками, салдати знайшли дев'ятеро вбитих євреїв».

Міністерство народної просвіти думає подати сієї осені Думі проект реформи вищих шкіл.

Екзаменаційним комісіям при університетах, які раніше екзаменували студентів тільки починаючи з мая місяця, дозволено тепер, коли університет згодиться на се, екзаменувати студентів коли вгодно (крім канікул).

Міністерство народної просвіти ду- має дозволити кадетам, які покінчили курс у кадетському корпусі, поступати в університет, видержавши додатковий екзамен по латині. Проект сеї міністерство народної просвіти передало воєнному міністерству, яке має рішити єю справу.

ПЕТЕРБУРГ, 7 іюня. (Офіційно). В сьогоднішньому вечірньому додаткові до «Правительственного Вістника» надруковано таке урядове повідомлення:

Деякі російські й заграничні часописи старанно ширять поголоску, що синдикат (спілка) банкірів, видавши російському урядові в априлі місяці частину грошей, що позичив йому, не хоче тепер давати решту тієї позички, і буцім то, незалежно від того, російський уряд думає знову десь позичити грошей і вже веде про се переговори.

Петербургське телеграфне агентство спростовує ці звісти, та проте деякі газети все таки не перестають їх друкувати. Усі отсі чутки, так само як і агітація про позички, що ведеться до підписки на неї і вже під час тієї підписки, мають одну мету — усяяннями способами, щоб ти не було підписані кредит Росії, знесили державу, пошкодити її. Усі ці чутки безумовно хвалюються. Синдикат не відмовляється виконати те, що зобов'язався виконати.

Як відомо хвалюються чутки, що могли перешкодити Росії позичити гроши, отже можна надійтись, що й тепер розсудливі люди не дозволяють збити себе в пантелику хвалюючими чутками. Що ж до того, що буцім то уряд думає знову десь позичити грошей і веде вже про те переговори, то уряд ще раз рішуче заявляє, що він того на думці не має і жадних переговорів про те не веде, і що сі чутки ширяться, очевидно, знову або ж для того, щоб показати те, що ми казали вище, пошкодити нашому державному кредитові.

ПЕТЕРБУРГ, 7 іюня. Парламентський відділ на засіданні 6 іюня обговорював проект закону про друк. Грунтівні засади того закону такі: друкувати вільно усе чисто (печати свободна), цензура касується цілком і на-зашле. Карти тих, хто ламає закон про друк, може тільки суд; усі друковані твори (крім тих, які суд сконфіскував або заборонив) вільно без перешкод ширяться між людьми за-

помічю культурно просвітніх інституцій (се б то, продавати, давати читати, держати в бібліотеках...); що до друкування книжок і торгові землі без жадних обмежень, то се діло промислового закону. Коли ж Россії загрожує війна або коли вона вже почалася, голова ради міністрів має право заборонити оголошувати відомості про переміщення війська й про засоби оборони.

Що до періодичних видань, то їх не можна заборонити ані адміністративно, ані судовим присудом ні на час, ні на завше. Всякі заграничні видання вільно ширяться на тих самих умовах, що й російські.

Судова палата заборонила на час газету «Трудовая Россия», редактор якої діє земельного закону про землю, уложеного на основах листа 104-х послів.

8 іюня мають вибрати редакційну й бібліотечну комісію, 9 іюня — фінансову, 12 іюня — бюджетову (що веде всікі рахунки) і 13 іюня — комісію, яка має виконати обрахунок (роспись).

Слідуюче засідання буде 8 іюня в 11 годин ранку; обговорюватимуть на ньому: проект закону про рівність усіх громадян відповіді міністра внутрішніх справ і справедливості на запитання Думи. Засідання скінчилось в 3-й четверті восьмій вечора.

ПЕТЕРБУРГ, 6 іюня. Сьогодні сконфісковано аж п'ять газет: «Двадцятий Вік», «Голос», «Вперед», «Кур'єр», і «Руський Инвалид». Головне правління по спрвах друку думас позивати редактора «Военного Голоса» Шнеура за те, що він передрукував в своїй газеті діло з статті «Сліпі божевілля», що була надрукована в «Народному Вістнику».

Застрікували сирейщики, шорники і 300 душ грабарів на брестській залізниці. Стратік — економічний.

В селі Черкисовці почали страйкувати сівеці й чоботарі.

Арештовано голову спілки робітників друкарів Волкова.

БІЛОСТОК, 6 іюня. На надзвичайному засіданні городської думи, на якому були усі послі, що приїхали до слідства, п'ять вітхіт під час погрому вітано вставанням. Говорили промови з приводу погромів; відблоха комісія, якій доручено про хати, щоб скасовано тут військовий стан.

ОДЕСА, 6 іюня. Оголошено заяву градоначальника, в якій він нагадує про страсті, що були в Одесі в жовтні, і застергає, що він найгострішим способом сніяними розрізни, коли вони почалися знову. Градоначальник прохоче, щоб усі городине, однаково які б не були вони нації й стану, помогли заобігти розрізни.

ВАСИЛЬКІВ, 6 іюня. Вночі втекли з тутешньою тюрмою п'ятірка важливих арештантів; втекли вони у вікно, виламавши у ньому грати.

Заграничні телеграми.

ЛОНДОН, 6 іюня. Палата депутатів. Член робітничої партії Торп, пітався в статс-секретаря Грея, чи англійський уряд перш ніж посилати англійську ескадру (кораблі) в гостину в Кронштадт і далі намагатись дужче зближатись із Россією, думає вперед переговорити з Россією з приводу того, як бороться поводиться із народом.

ГРЕЙ, 6 іюня. Відповідь на це.

ОЛЕКСАНДРОПОЛЬ, 7 іюня. Застрікували робітники по кузніях і шевських майстернях; вони домагаються, щоб їм побільшено плату.

ЮЗОВКА, 6 іюня. Начальник війська провідомляє, що він зброею розгонитиме збори на вулицях і в степу. Збиратись в домах він дозволяє тільки арештантів; втекли вони у вікно, виламавши у ньому грати.

МОСКВА, 6 іюня. Стратік друкарських робітників скінчився. Хазяїни робітники приїшли до повної згоди.

ПОЛТАВА, 6 іюня. В селі Гавроняках в економії гр. Шереметьєва почалися селянські розрізни. Туди послано справника 60 козаків.

В селі Диканці згоріла цегельня селянського товариства; догадуються, що її підпалено.

СУДЖА, 6 іюня. Селяни розбили економію Ерінова; прибули стражники й становий. Селяни втекли і втекаючи стріляли.

ЕЛЕЦЬ, 6 іюня. Селяни з села Хмілевої вбили поміщика й розбили економію його. Послано ескадрон драгунів.

МОСКОВА, 6 іюня. Стратік друкарських робітників скінчився. Хазяїни робітники приїшли до повної згоди.

ПОЛТАВА, 6 іюня. В селі Гавроняках в економії гр. Шереметьєва почалися селянські розрізни. Туди послано справника 60 козаків.

В селі Диканці згоріла цегельня селянського товариства; догадуються, що її підпалено.

СУДЖА, 6 іюня. Селяни розбили економію Ерінова; прибули стражники й становий. Селяни втекли і втекаючи стріляли.

ХОРОЛ, 6 іюня. Селяни з села Хмілевої вбили поміщика й розбили економію його. Послано ескадрон драгунів.

Селяни сувільно косють на луках економіях Хвостова, Медрові й деякими іншими поміщиками.

ТИФЛІС, 7 іюня. «Кавказу» прислали звістку, що конна ватага узброєних татар напала на команду поліцейських стражників. Це було коло Шуші. Коло станції Геран козаки вбили татарина, в кибитці якого знайшли рушницю й багато патронів. Ко-зачин розійшіз заїздав перестрілку з татарами, узброєними трохи літніми рушницями; убито двох розбійників.

ВАРШАВА, 7 іюня. Вчора на Жолізіні вулиці, двоє напали на околицю Попіка й хотіли його застрілити, але ранили випадково жінку.

«Варшавський Днівник» переказує про два випадки нападів на пощаду. 2 іюня на шляху Ленчо-Люблін вбито почтальона; вкрали 3000 карб. З-го іюня на тракті Томашов-Рейовець, вбито кучера, земського стражника і почтальона, скільки вкрали відомо.

МИНСЬК, 7 іюня. Селянський банк купив кілька величезних маєтків в північно-західному краї. Між іншими куплено маєток Смолевичі в 50.000

десятих в борисовському повіті. КАТЕРИНОСЛАВ, 7 іюня. В селі Каменському знашли склад бомб. Всього знайдено 13 бомб. Коли розрізали бомби, одна вибухнула. Вбито еврея; ранено городового і тринацятілітнього хлопчика.

ТИФЛІС, 6 іюня. Тимчасовий генерал-губернатор Тимофієв дозволив повернутись додому 75-и політичним з тих 200 душ, яких генерал Бауер адміністративно повисил з горіцького й душетського повіту.

Арештовано якогось чоловіка, що продавав ягоди, а під тими ягодами в поїзді відвалилося.

Генерал-губернатор на ввесь час воєнного стану закрив друкарню та відмінив поїздку відомому письменнику.

КЕРЧ, 6 іюня. Усі члени городської управи, ображені наклепами та відмінами вільно ширити на тих самих умовах, що й російські.

Генерал-губернатор на ввесь час воєнного стану закрив друкарню та відмінив поїздку відомому письменнику.

КАЛУГА, 6 іюня. В городському бору були збори, кінні поліцейські стражники розігнали їх. На місці збору відвалилося.

БІЛОСТОК, 6 іюня. Усі члени городської управи, ображені наклепами та відмінами вільно ширити на тих самих умовах, що й російські.

ГЕНІЧЕВ, 6 іюня. Вночі підстрілено військового доктора Тимофієва.

ЮРІЄВ, 6 іюня. Відомо, що він відмінно поранений.

ПРОСКУРОВ, 6 іюня. Вночі поліція окупила синагогу, де була сходка молодого «Бунду», і арештувала 13 душ.

ХАРКІВ, 6 іюня. Селяни звіртася до розслідування.

ГРОДНО, 6 іюня. Прийшов від сенату наказ скасувати вибори брестського виборчого візду земельних власників, на якому вибрано було постолом.

ХАРКІВ, 6 іюня. Відомо, що він засідає на земському засіданні.